

ВАПЦАРОВОТО „КИНО“: ЕДНА ВЪЗМОЖНА ДИАГРАМА

Вапцаров, в „Спомени от миноносците“, намира, че шумът на машината е нейната *душа*; и сетне, с усмивка, довършва – ако не ви харесва сравнението, то тогава кажете, че това е нейната *диаграма*.

Както и да гледаме на художественото произведение – като социален акт, паралелна действителност, езикова самоцел, анаграма, структура в структурите на структурното и пр. – в крайна сметка то живее заради въздействената си стойност. Простото въздействие, което кара *непредубедения* читател от всички поколения да посетне към него и, по-важното, да го изчете докрай, а *предубедения* – да го чете сто пъти и цитира по студии и статии, и конференции.

Употребата на езика като система и като система на мислене има своите закономерности – и заради това всяка литературна творба има своята диаграма. А ако думата диаграма не ви харесва, то кажете душа.

„Кино“ е пример за стихотворение по повод, което вкарва повода си в художествената структура – той е трансформиран в сюжет и манифестиран в цитат на едно кинозаглавие: „Една човешка драма“. „Кино“ е пример и за творба с висока степен на реторичност по няколко пункта:

- чрез антитезата като структуроопределящ похват и структурен модел;
- чрез реторичните изразни средства: квалификации („измама“), дискредитации („размазан“, „сладострастна“), въпроси и възклицания;
- чрез реторичната роля на лирическия герой (в отрицанието и утвърждаването на ценности).

Героят на „Кино“ е ключовият фактор в направата и катализатор на смисловите потоци. Той има свой образ и качества – с изострените сетива и наблюдателност, с възторзите на патоса, агресията и свръхактивността си, с позицията на безпощадност и безкомпромисност, категоричност, войнственост, непримиримост. Той има своите градации в полемичната си изява – от пасивност към активност, от анонимност към прожекторност, от имитиран обективизъм към преднамерен субективизъм. Най-важният преход обаче е преходът от епически през лирически към реторически. Аз – тази така характерна черта на Вапцаровата поетика. Защото за разлика от